

OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS LINJAVE

STANDARDI I PËRMBAJTJES SIPAS LINJAVE	OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS LINJAVE	VLERËSIMI DHE ÇMUARJA SIPAS LINJAVE
<p>1.Mjedisi fizik (konceptet dhe njohuritë bazë)</p> <p>Nxënësit zhvillojnë të kuptuarit e koncepteve shkencore duke përdorur faktet, teoritë, parimet dhe modelet</p>	<p>Në përfundim të klasës së gjashtë nxënësit duhet të jenë në gjendje të:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Të përkufizojë lëndën 2. Të dallojë tri gjendjet e lëndës: të ngurtë, të lëngët të gaztë dhe vetitë fizike në secilën gjendje 3. Të bëjnë dallimet ndërmjet tri gjendjeve të lëndës 4. Të bëjnë dallimin ndërmjet masës dhe vëllimit të një trupi 5. Të vrojtojnë dhe përshkruajnë ndryshimet fazore 6. Të njohin mirë njësitë fizike që përdoren për masën, vëllimin, temperaturën, dhe rrymën elektrike 7. Të dallojë dukuritë termike nga dukuritë e tjera fizike 8. Të dinë veçoritë e procesit të shkrirjes dhe të ngurtësimit për trupat kristalore 9. Të dallojnë vlimin nga avullimi 10. Të përcaktojnë faktorët që ndikojnë në procesin e avullimit 11. Të përcaktojnë polet magnetike dhe forcat e bashkëveprimit ndërmjet tyre 12. Të njohin fushën magnetike të Tokës dhe rolin e shërbimit të busullës 13. Të dallojnë përcjellësit nga jopërcjellësit, elementet e një qarku elektrik të thjeshtë 14. Të përshkruajnë veprimet e rrymës elektrike dhe elektromagnetin. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vlerësime në klasë 2. Vrojtime të mësuesit

STANDARDI I PËRMBAJTJES SIPAS LINJAVE	OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS LINJAVE Në përfundim të klasë së gjashtë nxënësit duhet të jenë në gjendje të:	VLERËSIMI DHE ÇMUARJA SIPAS LINJAVE
<p>2 Prespektivat historike</p> <p>Nxënësit përshkruajnë dhe shpjegojnë procesin e marrjes së dijes; përshkruajnë dhe shpjegojnë varësinë e ndërsjellë të fizikës, të teknologjisë dhe shoqërisë; njohin rëndësinë e vendimeve për ruajtjen e mjedisit në aspektin fizik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Të njohin afësitë e hetimit, si: të bërit e pyetjeve, veprimtarive praktike dhe laboratorike. 2. Të dimë që metodat shkencore nuk janë të përsosura dhe përfundimet e tyre nuk janë “magjike”. 3. Të përshkruajnë ngjarjet edhe njerëzit që kanë dhënë ndihmesë në zhvillimin e fizikës gjatë historisë njerëzore. 4. Të zbatojnë praktikisht dukuritë e thjeshta magnetike, elektrike dhe termike, p.sh. të ndërtojnë qarkun elektrik dhe elektromagnetin. 5. Të njohin lëndë dhe trupa që ndotin mjedisin ku ata jetojnë. 6. Të njohin sesi fizika ka ndikuar në natyrën e punëve të njerëzve dhe të jetës së tyre. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vlerësime në klasë 2. Vrojtime të mësuesit

STANDARDI I PËRMBAJTJES SIPAS LINJAVE	OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS LINJAVE Në përfundim të klasë së gjashtë nxënësit duhet të jenë në gjendje të:	VLERËSIMI DHE ÇMUARJA SIPAS LINJAVE
<p>3. Fizika si kërkim</p> <p>Nxënësit demonstronjë shprehinë e nevojshme për të kryer kërkime shkencore, njohin modelet dhe proceset dhe bëjnë lidhjet ndërmjet natyrës dhe modelit</p>	<p>1. Të japin ide, të bëjnë pyetje ose parashikime për natyrën e lëndës, faktorët e ndryshimeve të gjendjes agregate të saj, sipërfaqes së lirë të lëngut, shformimeve elastike dhe plastike, bashkëveprimit magnetik.</p> <p>2. Të skicojnë dhe zhvillojnë hetime të thjeshta, dule përdorur vërtetimet sistematike, si p. sh., ndryshimi i gjendjes së lëndës në varësi të temperaturës, përcaktimi i sipërfaqes së lirë të lëngut në enë me forma dhe pozicione të ndryshme, vërtetimi i ngrohjes dhe ftohjes së ujit, shkrirjes dhe ngurtësimit të naftalinës, përcjellësit dhe izolatorët.</p> <p>3. Të organizojnë dhe të mbledhin të dhëna duke përdorur mjete, pajisje dhe teknika të thjeshta.</p> <p>4. Të dimë kuptimin e modelit dhe të përdorin modelet për të përmbledhur të dhënat dhe për të nxjerrë përfundime, bazuar në vërtetimet dhe të dhënat.</p> <p>5. Të dinë të komunikojnë në mënyrë të përshtatshme hetimet dhe përfundimet e marra prej tyre.</p>	<p>1. Vlerësime në klasë</p> <p>2. Vërtetimet të mësuesit</p>

4. Shprehitë e të menduarit

Nxënësit demonstrojnë përvetësimin e vlerave, të qëndrimeve dhe të bindjeve që karakterizojnë të menduarit kërkues; të përdorin koncepte dhe terma të tilla, si: sistem, ndryshim, përshkallëzim dhe model, për të kuptuar dhe për të shpjeguar drejt natyrën.

1. Të raportojnë saktësisht dhe drejt vrojtimet.
2. Të bëjnë shumë pyetje që fillojnë me çfarë, ku, pse, kujt dhe si, për të mbledhur informacion rreth gjërave që i habitin.
3. Të vërtetojnë idetë e paraqitura nga të tjerët dhe të ndajnë përvojat dhe njohuritë e nxëna nga hetime vetjake.
4. Të çmojnë punën e të tjerëve.
5. Të vlerësojnë dhe çmojnë burimet e shumta të informacionit (libra periodikë, ëeb site dhe njerëzi) për të mbështetur kërkimet.
6. Të identifikojë përbërësit e një sistemi që bashkëveprojnë për të realizuar një funksion, si p. sh. Toka dhe busulla.
7. Të përshkruajë ndryshimet në përmasa, peshë, ngjyrë ose lëvizje të trupave dhe të përcaktojnë se cilat cilësi të tyre nuk ndryshojnë, si p. sh., te trupi i ngurtë, lëngu ose gazi (akulli, uji, avulli) naftalinës së ngurtë, të lëngët, plastelinës së ngjeshur dhe llastikut të tërhequr, veprimeve të rrymë elektrike etj.
8. Të përdorin një model, si p. sh. një lodër ose vizatim për të përshkruar dhe për të shpjeguar karakteristikat ose funksionimin e pajisjes, të objektit, sendit etj.
9. Të dinë të ndërtojnë grafikun e varësisë së temperaturës nga koha.
10. Të vizatojnë qartë skemën e qarkut elektrik në seri dhe paralel.
11. Të ndërtojnë një elektromagnet.
12. Të realizojnë matje të sakta të madhësive që kanë vështirësi për t'u matur për shkak të vlerës së tyre shumë të madhe ose shumë të vogël, si p. sh.: përmasat e trupi, vëllimit të lëngut dhe masës së trupit, të temperaturës, duke përdorur vizore, enën e shkallëzuar, peshore, termometër
13. Të dinë të përdorin busullën
14. Të përdorin saktë njësitë matëse të gjatësisë, vëllimit, masës, temperaturës.

STANDARDI I PËRMBAJTJES SIPAS LINJAVE	OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS LINJAVE	VLERËSIMI DHE ÇMUARJA SIPAS LINJAVE
<p>5. Siguria</p> <p>Nxënësit demonstrojnë rëndësinë e sigurisë duke zbatuar shkathtësitë dhe shprehitë e sigurisë në të gjitha veprimtaritë dhe mjediset.</p>	<p>Në përfundim të klasës së gjashtë nxënësit duhet të jenë në gjendje të:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Të njohin dhe të zbatojnë rregullat e sigurisë në klasë, laborator, shkollë, dhe ekskursione për të realizuar një mjedis të sigurt të të nxënës. 2. Të përcaktojnë rreziqet e mundshme në drejtim të sigurisë, para se të kryejnë veprimtarinë fizike. 3. Të kryejnë nën vëzhgimin e mësuesit veprimtaritë fizike në klasë dhe laborator. 4. Të njohin dhe të zbatojnë rregullat e sigurisë gjatë punës me qarkun elektrik. 5. Të njohin dhe të zbatojnë rregullat e sigurisë gjatë punës me naftalinë, shkrirjes së saj dhe nxehjes së ujit. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vlerësime në klasë 2. Vrojtime të mësuesit
<p>6. Teknologjia dhe shoqëria</p> <p>Nxënësit zbatojnë procesin e problemzgjdhjes në çështjet që kanë të bëjnë me përshtatshmërinë e njeriut me mjedisin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Të identifikojnë një problem të thjeshtë, p. sh. thyerjen e shishes së mbushur plot me ujë, kur ai ngrin. 2. Të mbledhin informacionin e nevojshëm për zgjidhjen e problemit, p. sh., si edhe kur përdoret busulla. 3. Të japin arsyetimin për çdo zgjidhje alternative dhe të bëjnë zgjedhjen e zgjidhjes për informacionin e mbledhur, p. sh., përcaktimi i nxehtësisë së trupit me mënyra të ndryshme dhe me termometër. 4. Të formulojnë zgjedhjen e bërë dhe të arsyetojnë vendimin e marrë; p.sh. përdorimi i pirometrit.. 5. Të mbledhin, të organizojnë dhe të formulojnë të dhënat nga burime të ndryshme dhe të përcaktojnë alternativat e mundshme, bazuar mbi informacionin, p. sh., ndikimi i temperaturës në ndryshimn e gjendjes agregate të lëndës. 	

OBJEKTIVAT E PROGRAMIT SIPAS KAPITUJVE

KAPITULLI	OBJEKTIVAT
<p>1. Lënda dhe vetitë e saj</p>	<p>Në përfundim të këtij kapitulli nxënësit duhet të jenë në gjendje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Të dallojnë tri gjendjet e lëndës, e ngurtë, e lëngët, e gaztë si dhe vetitë fizike në secilën gjendje. 2. Të japin saktë dallimet dhe përngjasimet ndërmjet vetive të lëndës në të tria gjendjet. 3. Të bëjnë dallimin ndërmjet masës dhe vëllimit të një trupi. 4. Të njohin dhe të përdorin mirë njësitë fizike për masën dhe vëllimin. 5. Të njohin trupa dhe lëndë që ndotin mjedisin. 6. Të mbledhin të dhënat e duhura duke përdorur mjete të thjeshta, si: vizore, peshore, enë e shkallëzuar. 7. Të japin saktë dhe në mënyrë të përshtatshme përfundimet e nxjerra nga matjet eksperimentale. 8. Të përcaktojnë drejt vëllimin e trupave të ngurtë në formë të rregullt dhe të çrregullt, vëllimin e trupave të lëngët me enën e shkallëzuar, masën e trupave me peshore. 9. Të japin mendime dhe të arsyetojnë për zgjidhje alternative për mundësinë e matjes së përmasave të trupave shumë të vegjël, të vëllimit ose masës së tyre. 10. Të njohin dhe të zbatojnë rregullat e sigurisë në klasë, kur punojnë me mjete, si: vizore, peshore, enë e shkallëzuar, ujë, trupa me përmasa të vogla (saçme) etj. 11. Të skicojnë dhe të zhvillojnë hetime të thjeshta duke vrojtuar, p.sh.: përcaktimi i sipërfaqes së lirë të lëngut në enë me forma të ndryshme.

2. Dukuri termike

1. Të vrojtojnë dhe të përshkruajnë ndryshimet fazore.
2. Të dallojnë dukuritë termike nga dukuritë e tjera fizike.
3. Të dinë veçoritë e procesit të shkrirjes dhe të ngurtësimit për trupat kristalorë.
4. Të dallojnë vlimin nga avullimi.
5. Të përcaktojnë faktorët që ndikojnë në procesin e avullimit.
6. Të njohin dhe të përdorin mirë mjetet e matjes së temperaturës.
7. Të zbatojnë praktikisht njohuritë e tyre për matjen e temperaturës.
8. Të ndërtojnë një termometër të thjeshtë dhe të bëjnë shkallëzimin e tij.
9. Të japin ide, të bëjnë pyetje ose parashikime për faktorët që ndikojnë në ndryshimin e gjendjes agregate të lëndës.
10. Të skicojnë dhe të zhvillojnë hetime të thjeshta, duke përdorur vrojtme sistematike për ndryshimin e gjendjes së lëndës nga temperatura, vrojtimi i ngrohjes, ftohjes së ujit, shkrirja dhe ngurtësimi i naftalinës.
11. Të ndërtojnë grafikun e varësisë së temperaturës nga koha.
12. Të përshkruajnë ndryshimet tek trupat dhe të përcaktojnë se cilat cilësi të tyre nuk ndryshojnë.
13. Të njohin dhe të zbatojnë rregullat e sigurisë në laborator gjatë punës me naftalinë, shkrirjes së saj, nxehjes së ujit etj.
14. Të identifikojnë një problem të thjeshtë, p.sh., thyerjen e shishes së mbushur plot me ujë, kur ai ngrin.
15. Të japin mundësinë për zgjidhje alternative dhe të bëjnë zgjedhjen e duhur për matjen e temperaturës së një trupi me mënyra të ndryshme dhe me termometër.

3. Dukuri magnetike dhe elektrike

1. Të njohin polet magnetike dhe forcat e bashkëveprimit ndërmjet tyre.
2. Të njohin fushën magnetike të Tokës, rolin dhe shërbimin e busullës.
3. Të dallojnë përcjellësit nga jopërcjellësit, elementet e një qarku elektrik të thjeshtë.
4. Të njohin veprimet e rrymës elektrike dhe elektromagnetin.
5. Të zbatojnë praktikisht dukuritë e thjeshta magnetike, elektrike në ndërtimin e qarkut elektrik dhe elektromagnetit.
6. Të dinë kuptimin e modelit dhe të përdorin modele, si: të elektromagnetit, të ziles elektrike etj.
7. Të identifikojnë përbërësit e një sistemi që bashkëveprojnë për të realizuar një funksion: Toka dhe busulla.
8. Të përshkruajnë ndryshimet që shkaktojnë veprimet e rrymës elektrike.
9. Të përdorin një model, lodër ose vizatim, për të përshkruar karakteristikat ose funksionin e pajisjes ose sendit real.
10. Të vizatojnë qartë skemën e qarkut në seri dhe në paralel.
11. Të dinë të përdorin busullën.
12. Të njohin dhe të zbatojnë rregullat e sigurisë gjatë punës me qarkun elektrik.
13. Të mbledhin informacionin e nevojshëm për zgjidhjen e një problemi, p.sh., kur përdoret busulla.
14. Të bëjnë pyetje që fillojnë me çfarë, ku, pse dhe si për të mbledhur informacionin rreth gjërave që i habisin.